Noi infracțiuni în Legea evaziunii. Marile fraude de TVA, derulate transfrontalier, vor fi pedepsite cu închisoarea

Autor: Sorin Biban, Tax Partner Biriș Goran SPARL

Legea evaziunii a fost modificată pentru transpunerea, cu patru ani întârziere, a unor prevederi din Directiva PIF, un act normativ menit să implementeze o serie de instrumente mai eficiente pentru combaterea celor mai grave forme de fraudă în materie de TVA care prejudiciază interesele financiare ale UE.

Deși trebuia transpusă integral în dreptul intern încă din 6 iulie 2019, o serie de prevederi din Directiva PIF au fost implementate abia recent în România prin Legea nr. 125/2023, aplicabilă de la finalul lunii mai.

Actul normativ stabilește că marile fraude de TVA, derulate transfrontalier, vor putea fi pedepsite cu închisoarea pentru perioade de 7 până la 15 ani. De noua măsură sunt vizate anumite fapte prin care se evită – integral sau parțial – plata TVA-ului, care au ca efect pagube în bugetul UE de minimum 10 milioane de euro, fiind pedepsite inclusiv tentativele de fraudare.

Mai exact, noua sancțiune se va aplica pentru mai multe categorii de fapte:

- când sunt utilizate sau prezentate declarații sau documente false, incorecte sau incomplete privind TVA;
- când nu sunt furnizate informații privind TVA, deși aceste informații ar trebui divulgate conform legii;

- când sunt prezentate declarații corecte privind TVA, dar scopul este de a masca în mod fraudulos, fie neplata TVA, fie rambursarea necuvenită de TVA.

Investigarea și cercetarea acestei noi infracțiuni introduse în Legea evaziunii poate fi făcută de Parchetul European (EPPO), în condițiile în care această instituție are compentențe exprese de cercetare, atunci când fraudele sunt legate de teritoriul a cel puțin două State Membre și implică un prejudiciu total de minimum 10 milioane de euro.

Aplicarea reglementării este menită să răspundă folosirii abuzive a sistemului intracomunitar de TVA, fiind vizate mai multe tipuri de scheme de fraudare: frauda cu entități-fantomă (*missing trader*), frauda de tip carusel și frauda comisă în cadrul unui grup infracțional organizat.

În schema de fraudă intracomunitară cu firme „fantomă” (*missing trader intra-community fraud – MTIC*), un furnizor stabilit în statul membru 1, așa-numita firmă intermediară, livrează bunuri (scutite de la plata TVA-ului) către un al doilea comerciant stabilit în statul membru 2, așa-numita firmă „fantomă”. Acest comerciant profită apoi de livrarea intracomunitară de bunuri scutită de la plata TVA-ului și revinde aceleași produse pe piața internă din statul membru 2, la prețuri foarte competitive. El poate oferi astfel de prețuri deoarece, deși încasează TVA de la clientul său, nu plătește această taxă către autoritățile fiscale, majorându-și astfel marjele de profit. Ulterior, firma „fantomă” dispare fără urmă, colectarea taxei devenind deci imposibilă în statul în care sunt consumate bunurile sau serviciile.

Într-o variantă a acestei scheme, un client al firmei „fantomă” (brokerul) vinde sau pretinde că vinde bunurile în străinătate, uneori înapoi către firma intermediară, și solicită de la autoritățile fiscale de care aparține restituirea TVA-ului plătit firmei „fantomă”. Aceeași tranzacție poate fi repetată de manieră circulară, fiind vorba

în acest caz de frauda de tip „carusel”.

Uneori, bunurile nici măcar nu sunt transferate sau există doar pe hârtie. Schema de fraudă poate fi complicată și mai mult atunci când firma „fantomă” vinde bunurile unor comercianți „tampon”, dintre care unii ar putea fi onești, pentru a face și mai dificilă pentru autoritățile fiscale urmărirea schemei de fraudă. Există cazuri în care fluxul circular include chiar și o a treia țară, iar regimurile vamale care permit anumite scutiri de TVA pot fi utilizate pentru a îngreuna urmărirea tranzacțiilor.

Potrivit unui audit al autorităților europene, fraudele cu firme „fantomă” și fraudele de tip „carusel” au loc în principal în legătură cu produse cu valoare ridicată, cum ar fi telefoanele mobile, cipurile de calculatoare și metalele prețioase, dar pot fi întâlnite și în cazul comerțului cu bunuri necorporale cum ar fi creditele de carbon, gazele și electricitatea sau certificatele pentru energia ecologică.

Frauda în domeniul TVA este adesea legată de criminalitatea organizată, căci câștigurile obținute în urma fraudei intracomunitare cu firme „fantomă” sunt de obicei reinvestite în alte activități infracționale. Conform datelor avansate de autoritățile europene, zeci de miliarde de euro din pierderile anuale de TVA sunt cauzate de grupuri infracționale.